

Anbefalinger for bruk av Norsk WebDewey

Klassifikasjon

Klassifikasjonsnumre skal være så korrekte og fullstendige som mulig med tanke på gjenfinning. Anvisningene i WebDewey skal følges, og klassifikasjonsnummeret bør som hovedregel være så fininndelt som systemet gir mulighet til. Opplysninger om deweyutgave, språk og klassifikasjonsdato må registreres.

Gjenbruk av klassifikasjonsnummer

Ved kopikatalogisering beholdes klassifikasjonsnummeret dersom det kommer fra en autorisert kilde, og er hentet fra siste utgave eller versjon av Dewey. Versjonsangivelse ivaretas ved bruk av klassifikasjonsdato.

Autoriserte kilder er:

LC (Library of Congress)

BL (British Library)

NB (Nasjonalbiblioteket)

Andre kilder kan også vurderes som autoriserte, for eksempel bidragsytere til nasjonalbibliografien og de enkelte lands nasjonalbibliotek.

Importerte klassenumre som er maskingenererte må sjekkes ekstra grundig før de eventuelt brukes. Et maskingenerert klassenummer blir markert slik i MARC-formatet:

\$a 839.78 \$2 23 (machine generated)

Klassifikasjonsnummer og hyllesignatur – to ulike ting

Klassifikasjonsnummer og hyllesignatur har to ulike funksjoner. Klassifikasjonsnummeret er et verktøy for gjenfinning gjennom katalogen, mens hyllesignaturen viser hvor dokumentet befinner seg fysisk i et bestemt bibliotek. Det er derfor ikke nødvendig at klassifikasjonsnummer og hyllesignatur er identiske.

Hyllesignaturen kan for eksempel være kortere enn klassifikasjonsnummeret basert på behovet i den lokale samlingen. Skillet er også viktig å ha klart for seg både i vurderingen av en eventuell omklassifisering og når det skjer oppdateringer i WebDewey.

Håndtering av endringer i DDK

Om en velger å omklassifisere eller ikke, kan ha konsekvenser to steder – i katalogen og for plassering av materialet på hylla. Det går an å omklassifisere uten å endre hyllesignatur, og omvendt. Ved omklassifisering anbefaler EDK å prioritere de områdene der nye numre fører til konflikt med andre numre, og der det blir vesentlige endringer i klassenumrene. Deweyutgave/versjon må alltid angis. Det opprinnelige deweynummeret kan beholdes i tillegg. Se nærmere instruksjoner i kapitlet [‘Registrering av klassifikasjonsnummer i MARC.’](#)

a. I katalogen:

- Hvis biblioteket ikke omklassifiserer (dvs. beholder gammelt klassifikasjons-nummer), er det behov for å lage henvisninger mellom gammelt og nytt klassifikasjonsnummer for samme fagområde.
- I noen tilfeller har gamle numre fått ny betydning, for eksempel for norsk historie (ved overgangen fra DDK5 til DDK23 i 2015). I slike tilfeller vil altså samme nummer ha ulik betydning.
- Velger en å omklassifisere, får en samlet alt innenfor et fagområde på samme nummer.

b. På hylla:

- Hvis biblioteket ikke omplasserer (dvs. beholder gammel hyllesignatur), er det behov for henvisninger mellom gammel og ny hylleplassering for samme fagområde.
- Dersom gamle og nye klassifikasjonsnumre brukes i hyllesignaturene, kan det medføre at flere fagområder plasseres sammen på hylla på samme nummer.
- Velger en å oppdatere hyllesignaturen, får en samlet alt innenfor et fagområde på samme hyllesignatur.

Nasjonalbiblioteket omklassifiserer i hovedsak ikke sine bibliografiske poster.

Bruk av forkortelsesangivelser

I mange tilfeller er klassenummeret lengre enn det er behov for når det gjelder hylleplassering. I Norsk WebDewey er det angitt forkortelsesangivelser og forkortelsesinstruksjoner for en del klassifikasjonsnumre, for eksempel 331.88/113711 Fagforeninger for lærere. Forkortelsesangivelsen er visualisert ved tegnet / (skråstrek). Forkortelsen følger Abridged Dewey, men er tilpasset norske forhold på noen områder. Dette vil først og fremst gjelde:

948.21-24 Norsk historie
 914.81-84 Norsk geografi
 439.82- Norsk språk
 839.82 Norsk litteratur

Forkortet nummer kan fungere som et forslag til det enkelte bibliotek om hvor nummeret kan forkortes ved bruk som hyllesignatur.

Forkortet nummer kan angis i lokalfelt for hyllesignatur.

Registrering av klassifikasjonsnummer i MARC 21

a. Registrering av deweyutgave og versjon

Det registreres i 082 om klassekoden kommer fra en fullstendig eller forkortet utgave av Dewey. DDK23 (Norsk WebDewey) er en fullstendig oversettelse av DDC23. Første indikator = 0 brukes når klassekoden er hentet fra en fullstendig utgave av Dewey. Utgave angis i \$2 i 082. DDK23 angis med 23/nor. WebDewey blir kontinuerlig oppdatert. Derfor er det innført registrering av dato for å kunne skille mellom ulike versjoner. Datoformatet følger ISO 8601 (yyyymmdd).

Dette betyr at det er viktig å sjekke Norsk WebDewey når man gjenbraker klassenumre. Hvis nummeret er endret, må det nye nummeret registreres i en ny 082.

Eks: **0820# \$a331.88113711\$223/nor/20220830**

Det betyr for eksempel at en bok om design vil få ulike numre avhengig av om de er klassifisert før eller etter endringene av numrene for design i 2022.

Eks.:

0820# \$a741.6\$223/nor/20220707

(nummer for grafisk design før 22-08-15)

0820# \$a744\$223/nor/20221121

(nummer for grafisk design etter 22-08-15)

b. Registrering av institusjonskode

Institusjonskoden angir kilde for klassifikasjonen. Der det finnes en kode fra før, bør den beholdes for de etablerte autoritetene.

I tilfeller der autoriserte bibliotek vurderer andres nummer, og velger å beholde dette, kan institusjonskoden endres til det autoriserte bibliotekets kode. Hvis nummeret beholdes uten at det vurderes, beholdes koden for det opprinnelige biblioteket.

Der flere bibliotek samarbeider om samme post, for eksempel som i BIBSYS-konsortiet, bør de avklare videre bruk av dette feltet seg imellom.

Kilde for klassifikasjonen angis i 082 andre indikator. Institusjonskode annen enn de som er nevnt i andre indikator, registreres i 082, delfelt \$q.

Koder er hentet fra [MARC Code List for Organizations](#).

c. Koding av tillatt løsning

Når det tas i bruk løsninger som avviker fra standard, kodes dette med bokstaven b i delfeltet 082\$m.

Unntak: De tillatte løsningene som er tatt inn som standard i DDK23/nor skal ikke kodes som tillatt løsning.

MARC21:

082\$mb

Eks: **0820# \$a346.481015**

Eks: **0820# \$a346.015\$mb**

d. Registrering av alternative klassifikasjonsnumre 083 kan brukes for å registrere alternative numre. Disse numrene må være fullstendige og følge regelverket i Dewey.

e. Lokal klassifikasjon

Hvis biblioteket ønsker et lokalt klassifikasjonsnummer, registreres dette slik:

- Biblioteksentralen og Bokbasen: Felt for hylleoppstilling i 852\$h.
- BIBSYS-konsortiet: 092.

f. Registrering av nytt klassifikasjonsnummer ved omklassifisering

Det lages et nytt klassifikasjonsnummer i henhold til den nye Deweyutgaven. Det opprinnelige klassenummeret kan beholdes.

Eks:

0821#\$a948.105\$25/nor\$qNO-OsNB

0820#\$a948.104\$223/nor/20220830\$qNO-OsNB

Nasjonale tilpasninger

I enkelte tilfeller (439.5, 839.5, 948.04) har Nasjonalbiblioteket definert amerikansk tillatt løsning som standardløsning i Norge.

Nummerbygging: oppsett av registertermer

Nummerbyggingsmodulen i WebDewey er et hjelpemiddel for å bygge nummer i DDK. Den gjør det mulig å lagre bygde numre i systemet, slik at andre kan gjenbruke dem og slippe å bygge nummer selv. En registerterm er et ord eller et uttrykk som beskriver innholdet i en klasse eller et bygd nummer. Registertermene utgjør registeret i DDK og er søkbare i WebDewey.

Et av de siste stegene i nummerbyggingsmodulen er valget av en registerstreng til det nybygde nummeret. Modulen foreslår strenger basert på registertermene i numrene brukt i byggingen, men brukeren står fritt til å endre på disse. Deretter blir nummeret lagret som enten «privat» (med et én-person-ikon) eller «institusjonell» (med et to-personer-ikon). Dersom nummeret skal deles med resten av Dewey-Norge, skal det godkjennes av NB. Her vil WebDewey-redaksjonen foreta eventuelle endringer i strengen for at den skal tilpasses WebDewey-registeret som helhet. Deretter blir den gjort tilgjengelig for alle WebDewey-brukere som «nasjonalt sammensatt» (med et puslespill-ikon i WebDewey).

a. Deling av sammensatte klassifikasjonsnumre

Det er bare de nasjonalt sammensatte numrene som blir utnyttet i gjenfinning via WebDeweySearch og via systemleverandører som abonnerer på Dewey-data. EDK oppfordrer alle til å dele numre slik at gjenbruk og effektivisering blir størst mulig.

b. Kvalitetssikring

EDK er klar over at bibliotekenes ressurser med hensyn til både tid og kompetanse varierer. Det oppfordres likevel til å dele bygde numre, også om man er usikker på om det er riktig satt sammen eller om registerstrengen er riktig. WebDewey-redaksjonen på Nasjonalbiblioteket har ansvar for å kvalitetssikre bygde numre og tilhørende registertermer endelig, før numrene gis status som «nasjonalt sammensatt» og kan deles med andre.